

Redakcja: Grzegorz Gil (dyrektor IEŚ), Anton Saifullayev
(zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji),
Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzysztan, Damian Szacawa,
Agata Tatarenko

Nr 1683 (188/2026) | 18.08.2026

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Jędrzej Piekara

Rosyjska dezinformacja w Europie Zachodniej. Niemcy

5 sierpnia 2026 r. rzeczniczka niemieckiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych określiła kampanię dezinformacyjną poprzedzającą wybory samorządowe w niemieckich landach jako „stałą, trwającą ofensywę, sankcjonowaną i kierowaną przez państwo rosyjskie”. Od czerwca 2026 r. w sieci krążą dziesiątki filmów podszywających się pod materiały BBC, ARD, FAZ i Spiegel TV. Ich celem są kandydaci do landtagów Saksonii-Anhaltu, Meklemburgii-Pomorza Przedniego i Berlina, których fałszywie oskarża się o przestępstwa i skandale obyczajowe. Kampania wyraźnie omija partie uznawane za prorosyjskie, koncentrując się na ugrupowaniach deklarujących wsparcie dla Ukrainy.

CeMAS i ciągłość wzorca od wyborów do Bundestagu w 2025 r. Głównym niemieckim ośrodkiem monitorującym zjawisko dezinformacji jest CeMAS – niezależna, obywatelska instytucja badawcza, analizująca i rozpowszechniająca wiedzę o dezinformacji, ekstremizmie oraz teoriach spiskowych. Na kilka dni przed głosowaniem do Bundestagu w lutym 2025 r. sieć Doppelgänger rozpowszechniła wygenerowane przy użyciu sztucznej inteligencji wideo w co najmniej ośmiu językach, wyśmiewające unijne sankcje wobec Rosji i przedstawiające w karykaturalny sposób Olafa Scholza, Roberta Habecka, Ursulę von der Leyen, Emmanuela Macrona i Joe Bidena. Równolegle w mediach społecznościowych krążyły filmy z dokumentami wyborczymi, sugerujące fałszerstwo na niekorzyść Alternatywy dla Niemiec (AfD). Po zamknięciu lokali wyborczych twierdzenia o fałszerstwie wciąż dostępne były w sieci, co CeMAS odnotował jako typowy wzorzec przedłużania życia dezinformacji poza dzień głosowania.

Niemieckie MSZ wskazało, że rosyjska sieć dezinformacji próbowała „wpływać na wybory federalne i destabilizować sprawy wewnętrzne Republiki Federalnej Niemiec w sposób ciągły”, celując wówczas w kandydata Zielonych Roberta Habecka i zwycięskiego kandydata na kanclerza Friedricha Merza z CDU. Dwa dni przed głosowaniem rząd federalny ogłosił, że służby bezpieczeństwa dysponują dowodami na to, iż filmy o rzekomym fałszerstwie wyborczym stanowiły element rosyjskiej operacji. Ta sama depesza przypomina wcześniejszy atak na niemiecką kontrolę ruchu lotniczego z sierpnia 2024 r., który jednoznacznie przypisano grupie hakerskiej Fancy Bear, powiązanej z rosyjskim wywiadem wojskowym.

Podatność części niemieckiego społeczeństwa na tego rodzaju narracje ma udokumentowane podłoże socjologiczne. Badanie CeMAS z listopada 2022 r. wykazało, że 19% badanych zgadzało się z tezą, jakoby agresja Rosji na Ukrainę była uzasadnioną reakcją na prowokacje NATO, a kolejne 21% zgadzało się z nią częściowo. Różnica między wschodem a zachodem Niemiec jest przy tym bardzo wyraźna. Na wschodzie z tezą zgadzał się średnio co trzeci respondent, na zachodzie – co szósty. Wśród elektoratów najbardziej podatni na prorosyjskie narracje spiskowe okazali się wyborcy AfD, a w drugiej kolejności – Die Linke¹.

Selektywna kampania przed wyborami samorządowymi 2026. Wrześniowe wybory do landtagów Saksonii-Anhaltu oraz Meklemburgii-Pomorza Przedniego i Berlina poprzedza kampania koncentrująca się na politykach drugiego szeregu. Sfabrykowane materiały wizualne uderzyły m.in. w Erica Stehra, kandydata Die Linke do landtagu w okręgu Lützen-Teuchern-Weißenfels. W wideo z podrobionymi logotypami FAZ i Spiegel TV znajduje się wyraźne oskarżenie o zamordowanie modelki z „kamerki internetowej”, z którą miał go zdradzać partner. Stehr ocenił bezzadność wobec takich ataków słowami: „zgłoszenie na policję służy raczej statystyce, nikogo to nie

¹ P. Lamberty, C. Heuer, J. Holnburger, „Belastungsprobe für die Demokratie: Pro-russische Verschwörungserzählungen und Glaube an Desinformation in der Gesellschaft”, CeMAS, 2.11.2022, <https://cemas.io/publikationen/belastungsprobe-fuer-die-demokratie/> [18.08.2026].

doprowadzi do aresztowania". Premier Meklemburgii-Pomorza Przedniego Manuela Schwesig (SPD) padła ofiarą podobnego ataku. Celem kampanii są wyłącznie politycy partii krytycznych wobec normalizowania stosunków niemiecko-rosyjskich. Większość treści dezinformacyjnej notuje od 100 do 120 tys. wyświetleń, przy czym nie ustalono, jaka część z nich wynika z rzeczywistego zainteresowania odbiorców².

Struktura kampanii dezinformacyjnej ma charakter dwuetapowy: w pierwszej fazie sieć rozpowszechnia treści podsycające niechęć między wschodnią a zachodnią częścią kraju, by dopiero w drugiej fazie przejść do ataków na konkretnych lokalnych polityków, wykorzystując już wytworzoną polaryzację. W pierwszej fazie znalazły się m.in. takie materiały, jak sfałszowana okładka gazety z hasłem „Zachód nienawidzi Wschodu”, wygenerowane przez sztuczną inteligencję materiały sugerujące, że zachodnioniemieccy wynajmujący wołą cudzoziemców od Niemców ze wschodniej części kraju, oraz doniesienia, jakoby większość młodych Niemców chciała przywrócenia NRD.

CeMAS podkreśla, że mechanizm ten wykorzystuje autentyczne doświadczenia i poglądy mieszkańców regionu, którzy odczuwają historyczne pokrzywdzenie względem Niemców z zachodu. Celem rosyjskich działań jest pogłębienie różnic społecznych. Według śledztwa tygodnika „Die Zeit” celem kampanii dezinformacyjnej stali się czołowi berlińscy politycy z list CDU, SPD, Zielonych i Lewicy.

Kolejnym zabiegiem rosyjskiej dezinformacji jest adresowanie treści o Europie do amerykańskich odbiorców i przekonywanie ich, że kraje europejskie to miejsca podupadające, pełne przestępczości i niestabilności politycznej. Zgodnie z założeniem popularne konta w USA mają autonomicznie podchwycić zmyślane historie, nadać im wiarygodność, a następnie wysłać z powrotem do niemieckiej i europejskiej infosfery. Wśród podrabianych marek, obok Spiegel TV, Bild i T-Online, znalazł się też Institute for the Study of War, co stanowi dowód na to, że operacja obejmuje nie tylko media, lecz także organizacje eksperckie. Materiały rozprowadzano jednocześnie na X, Bluesky i TikToku.

Odpowiedź dyplomatyczna wykroczyła poza wymiar krajowy. 13 lipca 2026 r. niemieckie MSZ wezwało ambasadora Rosji Siergieja Nieczajewa w proteście przeciw cyberatakowi na Niemcy, partnerów unijnych i Ukrainę, zapowiadając „zdecydowaną odpowiedź, także dodatkowymi sankcjami”. Tego samego dnia analogiczny krok wobec rosyjskiego ambasadora zapowiedział francuski minister spraw zagranicznych Jean-Noël Barrot, łącząc go z szeroko zakrojoną rosyjską kampanią cybernetyczną mającą na celu sabotaż i szpiegostwo wobec kilkunastu państw³.

Wnioski. Wrześniowe wybory do landów – w których według sondaży AfD ma ponad 40% poparcia w Saksonii-Anhalcie i po raz pierwszy w historii partii realną szansę na objęcie władzy – są bezpośrednią stawką kampanii dezinformacyjnej. Celem działania rosyjskich służb jest podważenie zaufania do ugrupowań krytycznych wobec normalizacji stosunków niemiecko-rosyjskich i wzbudzanie nastrojów „antysystemowych”. Udokumentowana ciągłość wzorca od wyborów federalnych w lutym 2025 r. przez lokalną kampanię wschód-zachód po wrześniowe głosowania każe zakładać, że będziemy świadkami kolejnych ataków na polityków i instytucje państwowe. Będą one prowadzone na wielokrotnie przetestowanej infrastrukturze botów i narzędzi generatywnej sztucznej inteligencji.

Wysoka przedstawiciel UE ds. polityki zagranicznej Kaja Kallas przypisała odpowiedzialność za te kampanie jednostce cybernetycznej rosyjskiej Federalnej Służby Bezpieczeństwa. Ten sam ekosystem powiązany z aktami sabotażu na infrastrukturę krytyczną w Polsce, na Cyprze, w Niderlandach, Austrii, Słowacji, Rumunii i Finlandii, a Unia Europejska nałożyła równolegle sankcje na dziewięć osób i cztery podmioty. Temat manipulacji informacją

² N. Metzger, „«Matroschka»-Kampagne erfindet Morde: Russische Fake-Videos nehmen Landespolitiker ins Visier”, ZDFheute, 5.08.2026, <https://www.zdfheute.de/politik/russland-matroschka-kampagne-desinformation-landtagswahl-100.html> [18.08.2026].

³ Reuters/AFP, „Sanktionen angekündigt: Deutschland bestellt russischen Botschafter ein”, t-online, 13.07.2026, https://www.t-online.de/nachrichten/ukraine/id_101340954/deutschland-bestellt-russischen-botschafter-in-berlin-ein.html [18.08.2026].

i ingerencji zagranicznej trafił do agendy unijnej Rady ds. Zagranicznych z 23 lutego 2026 r., dokładnie w rocznicę wyborów do Bundestagu z 2025 r.

Odporność Polski i państw Europy Środkowo-Wschodniej na rosyjską dezinformację może być wzmacniana przez analizę socjologiczną narzędzi monitoringu podatności społecznej, jakie wypracował CeMAS w odniesieniu do niemieckiej osi wschód-zachód. Z drugiej strony, w wymiarze dyplomatycznym i współpracy międzynarodowej, równoległe wezwanie ambasadorów Rosji przez Niemcy i Francję 13 lipca 2026 r. jest ważnym zjawiskiem skoordynowanego działania dyplomatycznego, które Polska powinna aktywnie wspierać.